

Nevihla nad puščavo

France Bevk

Osem let se nista videli ne si pisali.

Bilo je jesenskega popoldneva, ko je gospa Ana stopila na ulico, a tedaj ni mogla vedeti, da jo bo srečala. Dà, tistega dne je bila nenavadno razdražena, a to ni bila nikaka slutnja. Že ponoči se ji je spanje trgalo ko pajčevina. „Živci“, je vzdihnila, ko se je docela prebudila. Bolestna razdraženost duha in telesa, ki je v mladosti ni poznala. Prižgala bi bila luč in brala, a se je bala zbuditi moža. Mižala je, da bi izsilila spanec in odgnala misli. Tako se je mučila do jutra.

Odprla je okna in se je zgrozila. Več dni jasnine, zdaj se je nebo nenadoma pooblačilo. Bilo je ko velika, siva ponjava. Od severa je pihalo mrzlo, vlažno. Po ulicah so hodili ljudje z naglimi koraki; bili so zaviti v suknje, glave so tiščali med rameni. V gorah je snežilo. Pobočja črnih gozdov so bila zavita v belo tančico.

Gospa Ana se je prijela za čelo. Dobro se je poznala, v takih dneh se je bala same sebe. Premagovala se je, a ji je bilo, kot da sama sebi uhaja s povodca. Tistega dne je bila posebno razdražena. Tiščale so jo stene in strop, najmanjši šum ji je segal do mozga. Dopoldan se je vlekel ko steza v puščavi. A nato ni hotelo biti večera. Sklenila je, da pojde na ulico.

To ni bilo lahko. V družini se je bil po tašči, ki je bila pred dvema letoma umrla, vgnezdil nazor, da ženska brez spremstva in brez opravka ne sme na ulico. Vsaj ne brez opravka. To se je upiralo Aninemu prirojenemu svobodoljubju. Le radi miru se je temu vdala. Prišli pa so kdaj pa kdaj trenutki, ko ni mogla prestajati. Tedaj je našla kako pretvezo. Teh majhnih laži se je bila že tako priučila, da se jih ni več sramovala.

Napravila se je in stopila v izbo, kjer je tast nadziral najstarejšega dečka, ki je pisal nalogo. Da gre po sladkor, mu je rekla. Saj ga je še imela, a je samo sebe prepričevala, da ga ne bo dovolj za zajutrek.

Tast je vzel cigaro iz ust in si pogladil belo, od tobaka zamazano brado. Upadla, a zdrava lica, ozek, ukrivljen nos — izraz kragulja. Majhne, globoko pod čelom in pod košatimi obrvmi ležeče oči so bile ostre ko noži. Mrzila ga je, a hkratu se ga je bala.

„Časnik mi prinesi,“ ji je rekel čez trenutek.

Po stopnicah je skoraj tekla, kakor da se boji, da je ne pokliče nazaj. Saj bi se ne bila vrnila.

Stopila je na cesto, že je pozabila na vse, na sladkor in na časnik. Nebo se je bilo nekoliko prisvetlilo. V gorah ni več snežilo. Le sapa, ki je vela po ulicah, je bila mrzlejša. Ljudje niso več tako hiteli. Šetali so mimo izložb in se ustavljali pred šipami. Sive hiše so bile mračne, zakrknjene

ko neverniki. Oživiljale so jih le luči, ki so radi zgodnjega mraka gorele v nekaterih trgovinah.

Sveža sapa, ljudje, izložbe — Ani je bilo laže. Pozabljenje nečesa — sama ni določno vedela, česa. Majhno ko zrno, a težko ji je ležalo nekje na dnu. Ne, v tiste tajne hrame duše nikoli ni grebla. Ne misliti na nič, potapljati se v sivino, v luči, med ljudi, ki so se pretakali mimo nje in se ji zdeli tuji ko smrt. Postajala je pred izložbami, opazovala neme, mrtve like svojih želja, ki se jih nikoli ni upala izreči. Pa radi tega se ni čutila nesrečne.

Z naglim pogledom se je ozrla po ljudeh, preko ulice, že se je zopet ustavila. Tedaj jo je rahlo zbadlo. Na drugi strani je bila zagledala žensko v športni obleki. Tega se ni takoj zavedela. Njena slika ji je bila ostala na mrežnici in ji je le počasi oživiljala v zavesti.

Nela, njena bivša prijateljica.

Po devetih letih. Dolga doba — Ani je bilo, kakor da je srečala mrliča. Ne, da bi v teh letih nikoli ne bila mislila nanjo. Nasprotno. Spomnila se je je prav pogosto, posebno zadnje čase. Toda mislila si jo je nekje v Prekmurju, kjer je bila nastavljena za učiteljico. To je bilo zanjo, ki nikoli ni bila delj ko do Ljubljane, strašno daleč... Pa saj je ni videla v obraz, le postava je bila ista. Morda ni ona.

Ozrla se je. Nela je stala na drugi strani ulice, strmela v modno trgovino in kazala profil. Dà, ona je. Isti obraz, le da je bil ovalnejši. V teh letih se ni nič postarala. Telo ji je bilo malce zajetnejše, ostrizene lase si je bila oksidirala. Športna obleka je bila ukrojena z izbranim okusom, dà, saj se je vedno znala nositi.

Ana je v trenutku občutila, da ju ni ločila le meja, devet dolgih let — še nekaj drugega... Med njima je bila ozka ulica, treba bi jo bilo le poklicati, a se ni upala. Nenadoma se je občutila strašno obupano in skrušeno. Ta občutek ni izviral zgolj iz njene razdražljivosti in prekomerne občutljivosti. Vzrok je bil drugje, Ana si ga ni tajila.

Nela se je pomaknila naprej, Ana je šla po drugi strani ulice za njo. Biló ji je, kakor da se ne more iztrgati iz njene bližine. Hkratu pa se je v njej razgovoril spomin na preteklost. Saj se ji je večkrat porajal, pomešan z bridkostjo, a ga je tlačila vase. Zdaj se ga ni mogla ubraniti.

Mladi dnevi, ki jih je kot poštna uradnica preživela na deželi. Nela je bila učiteljica v isti vasi. Prej se nista poznali, a takrat ju je samota združila. Vse sta si zaupali, skupaj sta jokali in se navduševali. Biló je to prav v času, ko je šel val narodnega navdušenja po deželi. Tok plemenske zavesti je bil tako močan, da ju je zamamljal; nosili sta narodne noše, nastopali na odrih. Dà, Ana si je priznala, da je bilo v tem mnogo ženske ničemurnosti. Toda prav tako si ni mogla tajiti, da ju je podžigal tudi čist ogenj, ki ji še danes ta dan ni popolnoma zagasil. Čemu bi jo bili sicer

nekateri dogodki, ki se jih z besedo ni upala imenovati, na tihem tako boleli? Z Nelo sta si bili več nego enkrat prisegli večno prijateljstvo. Bali sta se dneva, ko bo ena ali druga premeščena.

Prišlo je drugače. Ana je bila nekoč v mestu, tedaj se je bila seznanila z nižjim poštnim uradnikom. Bil je visok, črnolas človek, zelo izrazitega obraza. „Bruno Lantieri“, se ji je predstavil. Uslužen do smešnosti. Kazno je bilo, da jo že na prvi pogled obožuje. Ana je že imela nekaj izkustev v ljubezni, ta izredna pozornost ji je bila nova. Sprva je vse sprejemala z nasmeškom, a nato je vse dni mislila nanj. Tudi z rahlo bolečino. Da se je tako naglo odločila, je bilo menda tudi vzrok, ker še ni bila prebolela nekega težkega razočaranja. Tega ni pravila Neli. Biló je prvič, da ji je kaj zamolčala. Za to je imela poseben vzrok, ki ga niti sama sebi ni hotela ponavljati. Uradnik jo je večkrat obiskal na vasi. Tisti dnevi so bili odločilni. Razvila se je bila ljubezen. Ljubezen? Dà, Ana je svoje čustvo tako imenovala, četudi do zaročenca ni čutila tistega strastnega nagnenja kot do svojega prejšnjega ljubimca. Morda je v neki meri odločal tudi hladen razum. Toda — ali bi bila toliko žrtvovala, če bi ga ne bila ljubila?

Na to vprašanje si ni nikoli jasno odgovorila. Bil je drugorodec. Vedela je, kaj pomeni to v družbi, v katero je zahajala. Že takoj, ko snubitve ni odrekla, je izvajala posledice. Sama od sebe se je odtegnila skupnim večerom, tudi Neli. Morda je bilo neumno. Pa se niti sama ni mogla otresti nekega „pedsodka“, kakor je to na tihem nazivala. Dà, imela je notranje boje. Želela je, da bi jo vsaj Nela razumela. Toda z njo se dolgo ni upala spregovoriti o svoji možitvi. Slednjič. Pa je Nela ni razumela. Kakor da je bila že pripravila to besedo, jo je v prvi sapi imenovala izdajalko. Saj ni pričakovala odobravanja, a vendar jo je ta beseda strašno ranila in odbila.

„Saj si videla, kako je naredil Robert,“ ji je rekla tresoče, „ki bi bil po tvojem okusu. A ta me vzame kljub temu...“ Kljub temu? Teh dveh besed se je bila že takrat prestrašila. Zdelo se je, da na teh gnilih stebrih sloni njena ljubezen in vse bodoče življenje. Z Nelo sta se razšli in se nista več pogledali. Ana ni hotela prekiniti le z družbo, pač pa tudi s preteklostjo. S tem je hotela ustreči tudi svojemu možu. In okolici, v katero je zašla. Pa se ji ni docela posrečilo. Nekatera čustva je s silo potlačila vase, zamoriti se niso dala. Vedno znova so vstajala iz nje. Iz dneva v dan pogosteje, kakor da se ji je življenje drugače oblikovalo kot je pričakovala. V takih hipih se je vselej spomnila Nele. Hotela ji je že pisati, a ni imela naslova. Poleg tega ni vedela, če bi ji ona odgovorila. Tega bi ne mogla prenesti.

Zdaj, ko jo je videla v taki bližini, jo je obhajalo mešano čustvo radosti in bojazni. Ni pozabila, da jo je imenovala izdajalko, a ji ni več zamerila. V tistem trenutku se je je bala, ker je čutila, da bosta v pogovoru zadeli na kako ranljivo mesto. In vendar je bilo neizogibno.

Ustavila se je in nervozno mečkala torbico. Že se je hotela okreniti in oditi domov, ko sta se z Nelo pogledali iz obraza v obraz. Neli se je raztegnilo obličje v smeh, krenila je čez ulico.

„Ana!“

Ne, ni se mogla več skriti. Nela se je je razveselila, torej je ni pozabila. Bilo ji je hudo, v dno duše sram, da se je morala hliniti, kakor da jo je stoprv tedaj zagledala.

„Nela? Ti?“

Segli sta si v roko. Umaknila je pogled. Velike modre oči so jo prodirale, kakor da ji hočejo hkratu izpiti vso vsebino poslednjih devetih let. In se je zbala: ali je videti zelo postarana? Saj je bila še vedno vitka, nekoliko južnjaško, kričavo napravljena. Le blede obraz pod črnimi lasmi ji je bil bolj upadel kot nekdej. Ob takih dnevih je bila videti izmučena. Tega ni mogla zabrisati s pudrom in šminko.

Za trenutek sta bili v zadregi. Ne da bi vedeli, kam gresta, sta molče krenili po ulici. Morali bi govoriti, to sta čutili. Za vseh devet let. A kako naj zopet navežeta vez, ki sta jo bili pretrgali?

„Ne bi si bila mislila,“ je Ana z muko trgala besede iz grla. „Ali ni-maš službe?“

„Poročena sem.“

Častitala ji je. Pri tem ji je znova hotela seči v roko, a ji je ko brez moči obvisela ob telesu. Porodil se ji je spomin na njuno slovo, a se ga je v trenutku otresla. Dà, morala bi jo vprašati po možu, se zanimati za njeno srečo. Veseliti se z njo in hinavčiti, kakor je navada, a ni mogla spraviti besede iz sebe.

„Kako se ti godi?“ je Nela previdno vprašala.

„Dobro,“ se je Ana naredila pogumno. „Pa tebi?“

„Hvala! Tudi dobro. V poletju sem se omožila,“ je pripovedovala z glasom pravkar poročenih žená. „Zdaj sem prišla malo pogledat v te kraje. Človeku se kdaj pa kdaj stoži po njih. Ampak — mnogo se je spremenilo...“

„Mnogo,“ je rekla Ana mehanično.

Besede so jo zadele, kakor da je ona mnogočesa sokriva. V teku let se je bila priučila, da ni govorila o tem. Še misliti ni hotela na to.

Stisnila je ustnice in obstala. Bili sta v ljudskem vrtu. Nad njunima glavama so se širile veje golih platan ko omrežje velike ječe. Tramvaji, avtomobili, ljudje, ljudje. Oblaki so bili izginili, zakrila jih je tančica svetlobe. Pravkar so bili prižgali luči. Pogledali sta se. Zdelo se je, da ne vesta, kaj bi.

„Tako dolgo se nisva videli,“ je spregovorila Nela. „Stopiva v kako kavarno, da se pogovoriva.“

Ana se je otresla neke tesnobe. V kavarno? Čuden, neopredeljiv nasmeh ji je zatrepetal na sinjih ustnicah. Dà, morala bi jo povabiti na dom. Morda

Nela tega čaka. Ne, tega ni marala, za nič na svetu ne. Ne bi prenesla, da bi le z enim očesom pogledala v njeno življenje zadnjih devetih let. V kavarni že dolgo ni bila.

„Pri nas ni več navada, da bi ženske hodile v kavarno,“ je zategnila. Pa se je zbala Nelinega vprašujočega pogleda. „Pojdiva!“ se je odločila.

V kavarni je bilo ob tisti uri le malo ljudi. Stisnili sta se k samotni mizi. Natakar v črnem fraku z belimi brki, družba kvartopirceev. Medla luč nad temnimi, marmornatimi mizami, italijanski in nemški časniki.

Črna kava? Ana se je ni branila, dasi je vedela, da jo razburja. Pustila jo je skoraj nedotaknjeno. Nela jo je mešala in venomer pogledovala svojo prijateljico. Nekaj opazk o lokalu, o vremenu. Nato sta bili tiho. Ani je bilo tuje, a vendar toplo, prijetno. Zdelo se je, da je za nekaj trenutkov stopila v neko drugo življenje. Nekam v preteklost.

„Ali imaš otroke?“

Prebudilo jo je v sedanjost.

„Dà. Dva fantka in deklico.“

Iz zadrege je srknila kavo. Zdaj pa zdaj, si je mislila, bo sledilo vprašanje, na katero ne bo mogla odgovoriti.

Da bi obrnila pogovor v drugo smer, je vprašala po neki znaniki. Nela ji je odgovorila. Nato ji je pripovedovala to in ono, vse vprek, kakor je nanese. Govorila je tudi o sebi. Kako je živela, odkar se nista videli. O prireditvah in zabavah, ki so živo spominjale na dni, ko sta živeli v vasi ali pa sta kdaj kdaj prišli v mesto. Večkrat je rekla: „Tako je bilo kot takrat... veš, le še lepše...“ Ana ni čutila zavisti. Le neka že napol pozabljena struna se je bila zganila v nji in prebudila drobno bolečino. Nela je opazila rahlo spremembo na njenem obrazu in je obmolknila. Nato je govorila o svojem možu. Bančni uradnik, lastno hišo imata. Ne, otrok še ne mislita imeti. Pozneje. Človek mora tudi živeti... Ana jo je komaj poslušala. Prebujena struna je brnela in brnela. Postala je tiha in žalostna. Morala se je strašno premagovati, da ji niso prišle solze v oči.

Nela je zopet obmolknila in jo je dolgo opazovala.

„Ali si srečna?“

„Zakaj bi ne bila?“ je Ana krčevito stisnila ustnice.

Ni se mogla več premagovati, kazala je na obrazu, kar čuti. Nela je bila v zadregi.

„Nekam žalostna se mi vidiš,“ je prekinila molk.

„Saj ni res,“ je prišlo z muko iz Ane. In nato: „Povej še kako novico!“

Nela ji je gledala globoko v oči.

„Veš, da je Robert nesrečen v zakonu,“ je rekla.

Menda je pričakovala, da bo Ano to zadelo. Stresnila se je le za trenutek. Na tega človeka je kdaj pa kdaj pomislila, a spomin nanj je bil ko v megli. Nesreče mu ni privoščila. Celó zasmilil se ji je. Toda Nelo, ki

ji je z očmi vrtala nekam v dušo, je v tistem hipu rahlo zamrzila. Čemu ji to pripoveduje? Morda zato, ker je nji sami prerokovala nesrečo? Pa Nela? Iz njenih besed ni razbrala globoke ljubezni do moža. Lastna hiša, denar, gledališče, obleke, plesi, letovišča... Ona ni imela vsega tega, a tudi ničesar ni zahtevala. Ona je Bruna ljubila, dà, ona ga je ljubila. Z neko strastjo je to ponavljala v sebi. Četudi je ob spominu na nekdanjega ljubimca jasno občutila, da je njena ljubezen zgrajena le na hvaležnosti.

Tako se je razburila, da se je vsa tresla.

„Kaj mi je do Roberta!“ so ji dregetale ustnice. „Ne kesam se, da sem se tako omožila. Če bi mi bilo to danes še enkrat storiti, bi storila.“

V tistem trenutku je res tako mislila kakor je govorila.

Ozrla se je v okna, kakor da skriva obraz. Med tem je bila iz mraka nastala noč. Mimo rumenih zaves so hodile sence ljudi. Preplašila se je.

„Pozno je, domov moram,“ je pogledala v mizo.

Dvignili sta se in plačali. Pred kavarno sta se poslovili.

„Morda se še vidiva,“ je rekla Nela.

„Morda.“

Obe sta čutili, da se ne bosta več srečali. Ana si je strastno želela, da bi bila sama. Sama, sama. Končno je Nela odšla, gledala je za njo. Njena zajetna postava je zibajoča se tonila med ljudi, v luči, v mrakove, ki so rezali ulico. Ani se je zdelo, da se zavedno odmika od nje nekaj daljnega, nepovratnega. In vendar se ji ni popolnoma odmaknilo. Srečanje z Nelo ji je pustilo čudne občutke v srcu. Dotlej je vsa leta zapirala svojo notranjost, a tedaj so se ji lomila vrata duše ko ledena skorja na zamrzli reki.

Še pred trenutkom se je zavedala, da mora domov. Predolgo je izostala. Zdaj je nehote zablodila po ulicah. Kljub reki ljudi, ki se je pretakala mimo nje, se je čutila samotno. Hkratu jo je objel občutek svobode, ki ga že dolgo ni poznala.

Srečal jo je možki in se ozrl po nji. Plašno ga je pogledala. Njen mož? Ne. Ne bi ga marala srečati. Vendar se ga ni bala. V tistem trenutku se ni bala nikogar. Nikogar.

Po dolgih letih se je prvič v njeno dušo jasno zarezala razpoka, ki jo je ločila od moža. Presojala je svojo ljubezen do njega, kot bi jo nosila na dlani. Dà, on jo je ljubil. Tega si ni tajila. Bolj kot je ljubila ona njega. Zavest, da je izviralna njena ljubezen napol iz hvaležnosti, je nenadoma dobila otipljivo obliko. Dà, otroke je bolj ljubila kot njega. To se pravi: mislila je, da jih bo bolj ljubila. Pričakovala je v njih nekega notranjega zadoščenja, ki ga v zakonu ni našla. Varala se je.

Z otroki so prišle nove, prej neznanе ji muke. Ni računala, da z njimi ne bo smela govoriti v svojem jeziku. Pa se ni upirala. Ni se znala upirati. Vse dotlej ne. V nji tujem jeziku jih ni znala ljubkati, besede ji niso

prihajale od srca. Tako kot bi v tujem jeziku ne znala moliti Boga. Dolgo ni čutila, kako se je duševno od njih oddaljila. Bilo jo je groza, ko se je tega zavedela.

Bila je samo moževa ljubica. Vzgojo otrok je sprejel tast, ki je bil prišel v hišo. Takrat je šele izvedela, da otroke „kvari“ s svojo mešanico narečja in književnega jezika. Tako? Tako? Molčala je, a v nji se je vse uprlo. Starca je zamrzila. Nemogoče, da bi tast ne bil opazil te mrznje v njenih očeh. Vračal jo je. Napovedala sta si tih boj za otroke. Ni verjela, da bo zmagala. Čutila je, da se je starejši pod vplivom počestne vzgoje že sramuje. Pa je molčala. Kaj na bi mu bila tudi rekla? Nekega dne ji je bil nepremišljeno vrgel psovko, ki se je nanašala na njen rod. To jo je strašno zbolelo, da je zavpila ko divja. Nato se je razplakala in se potožila možu. Bilo je prvič, da mu je v teh stvareh odprla srce. Tolažil jo je. Samo tolažil. Razumel je ni. Saj je tudi vedela, da je ne more razumeti.

Obstala je in pritisnila roko na srce. Misli so se ji užigale ko utrinki tajnih bolečin, ki jih je dolgo tiščala v sebi. Žgale so jo ko žerjavica. Zastokala je... Nato se je ozrla po platanah in po lučih. Kam je zašla? Bila je že skoraj zunaj mesta. Tu ni bilo ljudi.

Okrenila se je in se v novih mislih opotekaje se vračala.

Bila je vročična. Njen mož. Dà, dà. Njuna ljubezen je bila zašla v mirne vode, čimdalje bolj je čutila, da od vročih prvih dni ni ostalo drugega nego mrzlo razmerje samca do samice. Čutila je, a je vse pokopala v sebi. Radi javnosti, radi svoje nekdanje družbe. Rogali bi se ji. Tudi radi sebe. Še pred Nelo, ki ji je svoj čas zaupala vse intimnosti, je danes ta dan skrivala svojo notranjost. Sama pred seboj je ni mogla zatajiti. Ne več. Ta večer je bilo prvič, da se ji je v živem odporu dvignilo v nji. Pvrirkra' vo se ji porajala vprašanja, pred katerimi bi bila prej še v mislih bežala. Ali jim je bila samo za to, da se je dala oploditi? In da jim služi za deklo? Užaljeni človek v nji je stresal za omrežje in burno zahteval delec svojih najenostavnejših pravic. Vse je dala, kaj je dobila za to?

Dvignila je roké, kakor da hoče nekaj zajeti v zraku in se je preplasila. Pred njo je stala tuja ženska in jo je začudeno gledala. Dà, že zopet je bila v mestu. Zasramovala se je, pogledala v tla in tekla dalje.

Sama ni vedela, kdaj je prišla domov. Šele na stopnicah se je zavedela, da nima sladkorja ne časnika. Pa se ni vrnila. Zdaj ji je bilo vse eno. Zdaj se nikogar ni bala. Pozvonila je.

Tast ji je odprl in jo je pogledal z dolgim, vprašujočim pogledom. Umaknila je oči in se naglo izmuznila mimo njega, še vrat ni zaprla. Še pozdravila ni. Čutila je, kakor da nima več glasu in ji je duša razbita na kosce.

V spalnici je vrgla plašč in klobuk na posteljo. Nato je sedla pred psiho in se naslonila na komolec. Bila je strašno razburjena. Čutila je, da mora

biti vsa spremenjena v obraz, a se ni upala pogledati v zrcalo, le s koncem očesa je videla medel odsev svoje podobe.

Prisluškovala je. Tast je bil začuden obstal pred vrati, a se ni upal potrkati ali vstopiti. Dà, opazil je bil njeno spremembo. S počasnimi koraki je odšel po hodniku, neka vrata so se zaprla.

Ana ni vedela, kaj bi. Čutila je, da se ne bo mogla več premagovati. Izbruhala bo usedlino duše, a nato — pride, kar pride... Položila je roko na čelo in zastokala. Telo ji je stresal nem jok. Kopala je do solz, da bi se olajšala, a so ležale globoko, globoko.

Tedaj so zaškripala vrata, na pragu se je prikazal starejši deček. Črne lase je že nosil na prečo, obraz mu je bil izrazit, ko izrezan iz dedovega.

Ana je dvignila obraz. Kaj ji hoče?

„Ded vprašuje, ali si mu prinesla časniki.“

Tedaj je planila na noge. Saj sama ni vedela, kaj je z njo. Morda je v obrazu svojega sina zagledala tasta. Se je bila spomnila nepremišljene psovke? — Skratka — bolečina se ji je postoterila in se ji spremenila v besen srd proti vsem. Dà, proti vsem.

„Pustite me!“ je zavreščala. „Pustite me v miru... vi vsi...“

Deček ni bil plašen, a zdajci je pobleдел. Matere še ni videl take. Zajokal je in stekel iz spalnice.

Gospa Ana je obstala ko okamenela. Kaj se godi z njo? Prišlo je bilo ko val in jo je vso zagrnilo. Sinov preplašeni jok jo je osvestil. Kaj ji je storil otrok, da ga sovraži? Dà, tega se je v trenutku zavedela. Ali se je vedla kot mati?

Pognala se je za njim, da bi ga ujela.

„Romano, pridi sem! Romano!“

Slišala ga je, kako je nekje v izbi jokaje pripovedoval dedu, kaj se je zgodilo. Na hodniku je srečala moža, ki ji je začuden prihajal naproti.

Ana ga je zagledala in pozabila na sina. Zopet se je nekaj stemnilo v nji. Toda v tistem hipu je čutila vse drugače kot prej. Dokopala se je do solz in zajokala. Vrnila se je v spalnico, se sesedla in položila glavo na roke. Telo se ji je krčevito potresalo.

Čutila je, da je mož postal na pragu. Čudi se, a ne ve, kaj bi storil. Slišala je korake, ki so se ji približali. Roka je počasi legla na njene lase in jo je pobožala do kite.

„Ana, kaj pa ti je?“

Tako govorimo z holnikom. Ni dvignila glave. Hlipala je. In zopet je čutila, da je stopil tast na prag in da jo nerazumljivo prodirajo njegove ostre oči.

„Oče, pojdite,“ je slišala možev glas. „Vi jo samo dražite.“

Počasni koraki so se oddaljili.

Ani je postalo neizmerno lahko. Mož je morda vsaj rahlo zaslutil, kaj jo teži. Neka daljna vez, ki se ji je zdela že pretrgana, je zopet oživela. Da je imela vsaj to, ko je vse drugo za vedno žrtvovala!

„Ana! Bolna si, lezi!“

Nehala je plakati, obrisala si je solze.

„Saj mi nič ni. Le tako — je prišlo... Počakajte, kmalu bom dobra.“

S solznimi očmi se ga je sramovala pogledati. Odšel je. Ana je strmela pred se in se pomirjala. V stanovanju je bilo vse tiho. Ne, tega, kar je čutila, nikoli nikomur ne bo povedala. Saj bi je nihče do dna ne doumel. Prišlo je, kot pride nevihta nad puščavo, šlo je. Morda se nikoli več ne povrne.

Čez nekaj minut se je dvignila in odšla v kuhinjo.

Dvoje novih ljubezenskih pesmi

Bogomil Fatur

Ljubica, jaz te ne morem objeti več,
jaz ne morem več samo tebe ljubiti,
ljubica, jaz sem videl pogled, ki je šel skozi mene kot meč
in ga ne morem pozabiti.

Veš, to je bilo tam, kjer ob tovarni bajte spe
in je v njih že vse ugasnilo, samo še materino srce bedi,
in izpod materinega srca prihajajo novi ljudje,
da bi videli luč, pa jih tema boli.

Ljubica, takšen človek je mene obiskal
in me pogledal, da ga ne morem pozabiti —
ljubica, jaz bom od svojega sijočega srca vsem jesti dal,
ljubica, jaz ne morem več samo tebe ljubiti.

Veš, če bi hotel še enkrat tebe objeti,
bi moral dvigniti do tvojih ust in oči
vse male brate in sestre, ki so jim vzeti
sokovi do luči segajoče rasti.

Mali bratje in sestre, ki hodijo po temini,
glej, so se obesili na moje roke
in zdaj gremo skupaj proti neznani sinjini,
v kateri si bodo ogreli zamrzlo srce.

Ljubica, ti pa hočeš razodeti
samo enemu, kako tvoj vrat blesti —
in vendar, glej, če bi te hotel še enkrat objeti,
bi moral dvigniti vse do tvojih ust in oči.